

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participation Action Research) มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษารูปแบบการส่งเสริมสุขภาพในชุมชนเพื่อความยั่งยืนโดยประชาคมในการจัดการระบบสุขภาพภาคประชาชน พื้นที่ศึกษาได้แก่ตำบลท่าสองคอน จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้แทนประชาชนจากภาคีสุขภาพจำนวน 13 หมู่บ้าน รวม 390 คน และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสนทนากลุ่ม และการสังเกต โดยผ่านกระบวนการวิจัย 3 ระยะคือ 1)ระยะวิเคราะห์สภาพความพร้อมด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการการส่งเสริมสุขภาพในชุมชน 2)ระยะการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสุขภาพในชุมชนโดยการสร้างเครือข่าย และการพัฒนาศักยภาพของแกนนำเครือข่ายประชาชน และ 3) ระยะประเมินผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และข้อมูลเชิงปริมาณโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า สภาพความพร้อมด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการการส่งเสริมสุขภาพในชุมชนของประชาชนพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ร้อยละ 67.80 (mean = 3.65, S.D.=1.4) ในส่วนการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสุขภาพในชุมชนอย่างยั่งยืนในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้พัฒนาตามแนวคิดโครงสร้างการทำงาน 7s ของแมคคีนซีย์ ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพในชุมชนอย่างยั่งยืนประกอบไปด้วย การพัฒนาศักยภาพแกนนำเครือข่ายเพื่อเพิ่มขีดความสามารถและสร้างค่านิยมร่วมด้วยการกำหนดจุดมุ่งหมายร่วมกัน พัฒนาทักษะ สร้างความสัมพันธ์ของโครงสร้างองค์กร จัดบุคคลเข้าทำงาน พัฒนารูปแบบการทำงานร่วมกัน และการทำงานอย่างเป็นระบบ โดยการบริหารงานเชิงกลยุทธ์ทั้ง 5 ขั้นตอนทำให้ประชาชนสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ วิเคราะห์ปัญหา หาวิธีการแก้ไข วางแผนดำเนินการแก้ไขและกำหนดยุทธศาสตร์ในการสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน ตลอดจนสามารถประเมินผลได้ด้วยตนเอง ข้อเสนอแนะการใช้รูปแบบวิจัยนี้ ต้องเริ่มจากการสร้างองค์กรต่างๆ ที่มีในชุมชนและกลุ่มคนรวมกันสร้างเป็นเครือข่ายประชาคมสุขภาพและจดทะเบียนจัดตั้งเครือข่าย พัฒนาภาวะผู้นำและ ทักษะด้านการจัดการ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพด้านอื่นๆ รวมทั้งควรกระตุ้นให้ชุมชนนำประสบการณ์เดิมในการแก้ไขปัญหาทั่วไปในชุมชนที่ประสบความสำเร็จมาใช้ในการส่งเสริมสุขภาพเชิงรุกในชุมชนเพื่อความยั่งยืน จะทำให้รูปแบบนี้ง่ายในการปฏิบัติมากขึ้น

This is participatory action research aiming to study the model of sustainable health promotion in communities using a society network in the management of health system of the popular sector. The study was conducted in 13 villages of Tha Songkhon subdistrict in Mueang district, Maha Sarakham province, on 390 people who were representatives of people's health networks. Data were collected using a questionnaire, in-depth interview, focus group discussions and observation through three phases of research procedure including: (1) the phase of analysis of readiness to participate in health promoting management in community; (2) the phase of developing the model of health promotion in the community by creating the network and developing leaders' potential of the popular networks; (3) the phase of evaluation and qualitative and quantitative data analysis using frequency distribution, percentage, mean, standard deviation

The study results showed that, with regard to people's readiness for participation in the management of community health promotion, 67.8% of respondents were ready to do so at the moderate level (mean = 3.65, S.D. = 1.4). Regarding the sustainable development of the community health promotion model, based on the 7-S Framework of McKinsey, it was found that the model included the development of leaders' potential to enhance their capacity and create values, as well as the drawing up of common objectives, development of skills, creation of the relationship in community structure, recruitment of staff, and development of collaboration and systematic working models. Such things could be achieved by using the five steps of strategic management approach in enabling the people to determine visions, conduct problem analysis, find solutions, draw up an action plan, and set strategies for community health promotion, and to evaluate by themselves.

Based on the study results, it is suggested that, to develop a community health model, all concerned should start from creating some organizations in the community and get them together to form and register as a community health network for leadership and management skill development, which will lead to capacity building in all other aspects. And the community should be encouraged to apply their past experiences (in successfully resolving other problems) in community health promotion in a proactive and sustainable manner. Then it will be much easier to use this model in practice.